

Tannhelse og tobakk – vi skal fortsatt bry oss

Det var tittelen på foredraget til Berit Staff Johnsen under landsmøtet. Det er også det Sosial- og helsedirektoratet (SHdir) har kalt pakken med materiell om tobakksforebygging som tannhelsepersonell får tilsendt i nær fremtid. Minimal intervensjon er metoden som anbefales.

Berit Staff Johnsen er tannlege og rådgiver hos Fylkesmannen i Hedmark og har arbeidet i det tidligere Statens tobakksskaderåd. Hun hadde fått den utakknemlige oppgaven å være aller siste foredragsholder fredag ettermiddag. Så sent på dagen var det, at hun to ganger ble avbrutt av en gjallende høytalerstemme som takket for i dag og ønsket velkommen igjen i morgen. Men den entusiastiske foredragsholderen som hadde oppdrag fra SHdir, lot seg ikke avspore og gjennomførte til terningkast seks. De 24 tilhørerne holdt ut til siste slutt.

Berit Staff Johnsen med deler av materiellet som vil bli sendt tannhelsepersonellet.

Tobakksforebygging skal prioriteres
Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har utarbeidet en nasjonal strategi for det tobakksforebyggende arbeidet 2006–2010 der det overordnede målet er å fremme helsen i alle deler av befolkningen, og gi flere leveår med god helse gjennom redusert tobakksbruk. HOD har også utarbeidet en strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller, og begge disse dokumentene ligger til grunn når direktoratet ønsker at tannhelsepersonell skal «bry seg».

– Og hvis vi mener noe med at vi vil være en del av helsepersonellet, og at tennene er en del av kroppen, bør vi se mennesket i en større sammenheng og ikke bry oss bare om tennene, sa Berit Staff Johnsen.

Minimal intervensjon

I en undersøkelse publisert i NTFs Tidende i 2003 svarte 80 % av både tannleger og tannpleiere at de nevnte tobakk for pasienten hvis de observerte tobakksrelaterte skader. Men hvis de ikke så slike skader, var det bare 30 % av tannlegene og 40 % av tannpleierne som snakket med pasienten om tobakk. – Dette må vi gjøre noe med, og det er ikke så mye som skal til, sa Staff Johnsen og forklarte hva minimal intervensjon betyr. Du skal spørre alle pasienter om de røyker eller snuser. Hvis pasienten svarer ja, blir neste spørsmål: Hva tenker du om det? Neste utspill kan bli: Jeg vil anbefale deg å slutte, og jeg kan hjelpe deg!

Hun lovet hjelp fra SHdir som, i samarbeid med Tannlegeforeningen og Tannpleierforeningen, har utarbeidet en «oppskrift» på hvordan man skal gå frem. En pakke med denne oppskriften og annet nyttig materiell skal sendes ut til tannhelsepersonellet i løpet av høsten. – Det er et godt råd å gi pasienten telefonnummeret til Røyketelefonen 800 400 85, for der kan folk som ønsker å slutte, få god hjelp og oppføl-

ging. Men hvis du vil gjøre noe mer for pasientene dine, bør du finne ut når og hvor på hjemstedet det arrangeres kurs for dem som ønsker å slutte på denne måten. Heng gjerne datoer for røykesluttkurs på venteværelset. Dette vil gi pasienten et signal om at tobakk er et tema som er viktig også hos tannlegen, sa Berit Staff Johnsen.

Snus – ulv i fåreklær?

Avisoppslag kan gi inntrykk av at antall snusbrukere øker dramatisk, men fortsatt er det ikke mer enn 6 % av voksne kvinner og menn som bruker snus daglig og 4 % av og til. Tallene er imidlertid høyere for menn mellom 16 og 44 år. I denne gruppen er det 17 % som snuser daglig og 9 % av og til. Denne utviklingen er det grunn til å ta på alvor.

Det er påvist karsinogene stoffer i snus, den inneholder mer enn 2 500 kjemiske stoffer, snus gir nikotinavhengighet, og det er ikke vist at snus er et hensiktsmessig røykeavenningsmiddel. – Så snus er virkelig en ulv i fåreklær, og vi må derfor bruke føre var-prinsippet, hevdet Staff Johnsen.

Å ikke si noe...

– Jeg vet at mange tannleger og tannpleiere har en terskel for å snakke med pasienten om tobakksvaner, men husk: Å ikke snakke om tobakk er også et budskap. Det er umulig å ikke kommunisere. Dessuten forventer folk at helsepersonell skal ta opp temaer som er viktige – også om de er ubehagelige. Helsepersonell har troverdighet. Det er dokumentert at enkle råd fra helsepersonell om røykeslutt gjør 2,5 % røykfrie! Dette gir stor effekt på befolkningsnivå når det fortsatt er ca. 1 million dagligrøykere i Norge, avsluttet Berit Staff Johnsen, tannlege og rådgiver hos Fylkesmannen i Hedmark.

Tekst og foto: Reidun Stenvik